

Poznátky z diskuze s náměstkem pro státní službu RNDr. Postráneckým dne 3. 3. 2016

Služební hodnocení

Podle náměstka pro státní službu (dále jen „NSS“) je při provádění služebního hodnocení za loňský rok nutné brát v potaz délku doby, za kterou je hodnocení prováděno, a jeho obsah a rozsah tomu přizpůsobit. Hodnocení má být prováděno alespoň za dva měsíce. Výsledkem hodnocení má být mimo jiné i srovnání historických nesrovnalostí v osobních příplatcích jednotlivých zaměstnanců, pro případné navýšení jsou k dispozici 2% platových prostředků, o které byly navýšeny rozpočty úřadů. Proti hodnocení je možné se bránit stížností. NSS doporučuje se bránit i v případě, že zaměstnanec má dojem, že je ve srovnání s jiným zaměstnancem hodnocen nespravedlivě, nebo že i nadále přetrvávají nerovnosti v osobním příplatku. JUDr. Pospíšil v této souvislosti upozornil, že platy jsou citlivý osobní údaj, ke kterému se dostat nebude vždy možné. NSS dále uvedl, že vyšší představení, např. náměstci, mají možnost vyžádat si služební hodnocení jednotlivých státních zaměstnanců i před jeho uzavřením, nesmí však do něj zasahovat. V diskusi dále zaznělo doporučení k prizvání odborové organizace k projednání sporných hodnocení.

Výběrová řízení

Hlavní výhradou k výběrovým řízením je přílišná složitost právní úpravy – řada kol, složitá administrativa jak s vyhlášením, tak s prací komise, tak se samotnými pohovory a posuzováním účastníků. NSS upozornil, že řada úřadů si komplikuje výběrová řízení nadbytečnými požadavky, pak je nutné vyhlašovat více kol kvůli nízkému počtu uchazečů. Zdůraznil, že každé místo je nutné obsadit výběrovým řízením, i tam, kde je vhodný kandidát již zevnitř úřadu, a na tomto zákonném principu se nebude nic měnit. Upozornil, že souběhy, kdy nový zaměstnanec pracuje např. 2 měsíce současně se zaměstnancem, který má např. odejít do důchodu nejsou dovoleny, a i podle předchozí právní úpravy by se jednalo o porušení tabulkové kázně. Výběrové řízení je však možné vyhlásit již v době, kdy se o odchodu např. na mateřskou či do důchodu ví, není nutné čekat až na skutečné uvolnění služebního místa. Komplikace dále vznikají tam, kde se uvolní místo, které má být jako služební místo představeného přesoutěženo podle přechodných ustanovení, ale je zřejmé, že dosavadní představený se tohoto výběrového řízení nezúčastní – podle NSS musí být vypsáno výběrové řízení podle § 188, tedy s omezeným okruhem osob, které se do něj mohou přihlásit, i když je toto místo volné, doporučuje však u těchto řízení nedělat další kola a pokud se takto neobsadí, vyhlásit „běžné“ výběrové řízení. Rovněž se projevují problémy tam, kde je přesoutěžováno místo s mnoha obory služby – je složité nalézt kandidáta, který bude alespoň jeden obor služby už mít, a zároveň bude mít zájem si doplnit zkoušky pro všechny další obory. Pokud představený v rámci přesoutěžení své místo neobhájí, má mu být nabídnuto jiné vhodné místo v rámci některého oboru služby, který má. Obecně lze za jiné vhodné místo považovat i místo zařazené o jednu či dvě platové třídy níže.

Studijní volno

Má být nařizováno pouze pro to vzdělávání, které je zahrnuto v osobních cílech na základě služebního hodnocení. Nejde tedy o benefit, který by mohl být čerpán libovolně podle zájmu zaměstnance např. na jazykové kurzy, pokud cizí jazyk ke své práci nepotřebuje. Pro přípravu na úřednickou zkoušku by mělo být volno nařizováno. Délku může omezit služební orgán, ovšem pro celý úřad jednotně. NSS zastává názor, že by na celou zkoušku měly být čerpány 3 dny, na obecnou část 2 dny.

Volno k zařzení osobních záležitostí

V diskuzi zazněly výhrady zejména k rozsahu a způsobu prokazování důvodu, pro který má být volno čerpáno. Jedná-li se o jeden kalendářní den v roce a nařízení vlády neuvádí žádné podrobnosti k pojmu osobní záležitosti, domnívala se řada diskutujících, že by se důvody čerpání neměly vůbec prokazovat. NSS zastává názor, že jde-li o volno s náhradou platu, je nutné důvody pro jeho čerpání prokazovat, a to např. fakturami od instalatérů, pořadovými lístky z úřadů, apod. Nemá jít o jeden den volna navíc bez dalšího, který by mohl být zneužit (Nebylo dostatečně objasněno jak. Šlo by tedy o zneužití, pokud by se státní zaměstnanec v tomto dni nic nevyřizoval a zůstal např. doma?). Existuje možnost čestného prohlášení v případě, že nelze důvod čerpání jinak.

Indispoziční volno

Kolektivní dohoda vyššího stupně umožňuje státním zaměstnancům čerpat až 5 dní indispozičního volna ročně, bez nutnosti dokládat pracovní neschopnost. Nejsou stanoveny žádné omezující podmínky, jako např. nemožnost navázat čerpání na dovolenou či víkend, či omezení počtu dnů, které je možné čerpat najednou, a to ani služebními předpisy úřadu. Přesto je zde nutné s ohledem na organizaci práce na služebních úřadech apelovat na rozumné využívání tohoto institutu, který nemá představovat další týden dovolené pro státní zaměstnance. Jedná se o institut kolektivní dohody, která je účinná do konce letošního roku a je nepochybné, že v případě nespokojenosti úřadu s dopady čerpání tohoto institutu by jeho podoba či rozsah mohla být v dalších kolektivních vyjednáváních omezena.

Systemizace

K různým dotazům týkajícím se systemizace uvedl NSS že vnitřní přesuny míst na služebních úřadech nepodléhají schválení vládou. Pokud jsou zaměstnanci přidělovány úkoly z jiného oboru služby, měl by je odmítat. Pokud tyto úkoly tvoří výraznější část náplně práce, lze se domnívat, že byla systemizace a stanovení oborů služby provedena nesprávně – na podnět toto může NSS prověřit. V případě, že zaměstnanec přejde na služební místo, pro jehož obor služby nemá zvláštní část úřednické zkoušky, bude si muset tuto zkoušku dodělat.

Vázanost KDVS

V závěru diskuze došlo k neshodě ohledně toho, co znamená „vázanost“ kolektivní dohodou vyššího stupně. NSS se domnívá, že se v rámci kolektivního jednání na úřadech není možné odchýlit od KDVS ani ve směru příznivějším pro státní zaměstnance, tzn. např. sjednat šestý den indispozičního volna, vyšší odměny při životních a pracovních jubileích, atd. Odborový svaz tento výklad nezastává, neboť obdobně jako u kolektivních smluv vyššího stupně v jiných odvětvích jde jen o nepodkročitelné minimum vyjednané pro všechny státní zaměstnance. V této otázce se povede další jednání.

V závěru diskuze bylo jednoznačně doporučeno kromě využívání stížností a odvolání rovněž podávat podněty odborovému svazu, který s NSS a jeho sekcí pro státní službu pravidelně komunikuje, případně se obracet přímo na sekci pro státní službu. E-mailová adresa odborového svazu pro tyto účely je statnisluzba@cmkos.cz, adresa sekce pro státní službu je statnisluzba@mvcz.cz.